

Kapitel 6 Afstemning af BNP-opgørelserne og validering af resultaterne

6.1 Tilgangs- og anvendelsestabeller som ramme for afstemningen af det funktionelle nationalregnskab

6.1.1 Definitioner

En *tilgangstabel* er en matrix, hvis rækkedimension er antallet af produkter i økonomien som beskrevet i nationalregnskabet, og hvis søjledimension er antallet af erhverv plus én, hvor den sidste søjle repræsenterer importen. Hvis n er antallet af produkter og m antallet af erhverv, er tilgangsmatricen en matrix af dimension $n \times (m+1)$. Tabellen har positive værdier for celler i en given række svarende til alle kilderne til tilgang af det pågældende produkt.

En *anvendelsestabel* er en matrix, hvis rækkedimension er antallet af produkter, der sondres imellem i nationalregnskabet, og hvis søjledimension er antallet af erhverv plus antallet af kategorier af endelig anvendelse (konsum, bruttoinvesteringer, eksport), der skelnes imellem. Hvis q er antallet af endelige anvendelseskategorier, er anvendelsestabellen en matrix af dimension $n \times (m+q)$.

Ovennævnte generelle definitioner er tilsyneladende meget ligetil. I realiteten er verden dog mere kompliceret, idet tilgange og anvendelser af produkter registreres i forskellige prisniveauer afhængigt af, hvor i produktions- og distributionskæden transaktionerne observeres og registreres. Når det drejer sig om tilgang og anvendelse af varer og tjenester, er det meget vigtigt at vide, om de anførte værdier indeholder dels handels- og transportavancer dels skatter og subsidier.

De to vigtigste prisniveaubegreber i SNA93/ENS95 er basispriser og køberpriser inkl. ikke-refunderbar moms. BNP i markedspriser kan udregnes og præsenteres som de endelige anvendelser (konsum, bruttoinvesteringer og eksport) i køberpriser inkl. ikke-refunderbar moms minus import. Begrebet "markedspriser" er faktisk en forkortelse for køberpriser inkl. ikke-refunderbar moms. De to prisniveauer er defineret som følger:

Basispriser:

Basisprisen er den pris, producenterne kan opnå hos køberne for en vare eller tjenesteenhed, de har produceret, minus skatter på produktionen eller salget (dvs. produktskatter) heraf, plus subsidier til produktionen eller salget (dvs. produktsubsidier) heraf. Transportudgifter, som producenten fakturerer separat, er ikke inkluderet. Transportudgifter, som producenten opfører på fakturaen er inkluderet, også selv om de figurerer som en selvstændig post på fakturaen. (ENS95 3.48).

Når produktion registreres i basispriser, bliver enhver skat på produktet, som faktisk er pålignet produktionen, behandlet, som om den blev betalt direkte af køberen til offentlig forvaltning og service, i stedet for at være en del af den pris, der betales til producenten. Omvendt behandles ethvert subsidie på produktet, som om det blev modtaget direkte af køberen og ikke af producenten. Basisprisen måler det beløb, producenten beholder, og er derfor den pris, der er mest relevant for producentens beslutningstagen. Det bliver i stigende grad almindeligt i mange lande for producenter at specificere skatter på deres

fakturaer, således at købere er informeret om, hvor meget de betaler til producenten og hvor meget til regeringen. (SNA 6.206). I tilgangstabellen opgøres importen c.i.f.

Køberpriser (inkl. ikke-refunderbar moms):

Køberprisen er den pris, som køberen faktisk betaler for produkterne på købstidspunktet; inkl. alle skatter på produkterne minus subsidier (men ekskl. fradragsberettigede afgifter på produkterne som fx moms); inkl. alle transportomkostninger, der betales separat af køber for levering på ønsket tid og sted; efter fradrag af alle mængde-, sæsonrabatter osv. på standardpriser og takster; ekskl. renter og gebyrer, der betales i henhold til låne- og kreditordninger; ekskl. ekstraomkostninger som følge af manglende overholdelse af den betalingsfrist, der blev aftalt på købstidspunktet. (ENS95 3.06).

En økonom uden større kendskab til nationalregnskabsbegrebsapparat vil måske spørge, hvorfor nationalregnskabet har brug for så komplicerede regler for værdisætning af produkter. Hvorfor opgør nationalregnskabet ikke bare alle transaktioner i markedspriser forstået som køberpriser inkl. ikke-refunderbar moms? Svaret er først og fremmest, at i mange tilfælde involverer den endelige brugers køb af en vare ikke én, men adskillige transaktioner fx et salg fra producenten til en grossist, et salg fra grossisten til en detailhandler og endelig et salg fra detailhandleren til den endelige køber. For det andet, som ovenfor nævnt, at den pris, der er relevant for en producent i hans beslutningstagen, er basisprisen og ikke den pris, den endelige køber betaler.

Grundene til, at SNA93/ENS95 giver basisprisbegrebet en fremtrædende placering i beskrivelsen af produktionsprocessen, kan sammenfattes i følgende punkter:

- Det er det prisbegreb, der er relevant for producenten og følgelig for økonomiske analyser af produktion.
- Det er det prisbegreb, som sandsynligvis vil optræde i virksomhedsregnskaber, der ofte er udgangspunktet for udfyldelsen af spørgeskemaer. Det er således observerbart.
- Lineære økonomiske modeller (anvendt input-output analyse) kræver, at værdierne i monetære enheder (fx dollars eller kroner) for de forskellige anvendelser af et produkt så vidt muligt approksimerer de anvendte fysiske mængder af produktet. Denne prishomogenitet opnås bedst ved at opgøre anvendelsen af produkter i basispriser.

Et sæt tilgangs- og anvendelsestabeller indeholder derfor ikke én, men adskillige anvendelsestabeller:

S (n x (m+1)) tilgangstabel i basispriser (c.i.f. værdier for importen) *supply table*

B (n x (m+q)) anvendelsestabel i basispriser *use table at basic prices*

W (n x (m+q)) anvendelsestabel for engroshandelsavancer *wholesale trade margins*

TR (n x (m+q)) anvendelsestabel for transportavancer *transport margins*

R (n x (m+q)) anvendelsestabel for detailhandelsavancer *retail trade margins*

T (n x (m+q)) anvendelsestabel for produktskatter minus -subsidier undtagen moms

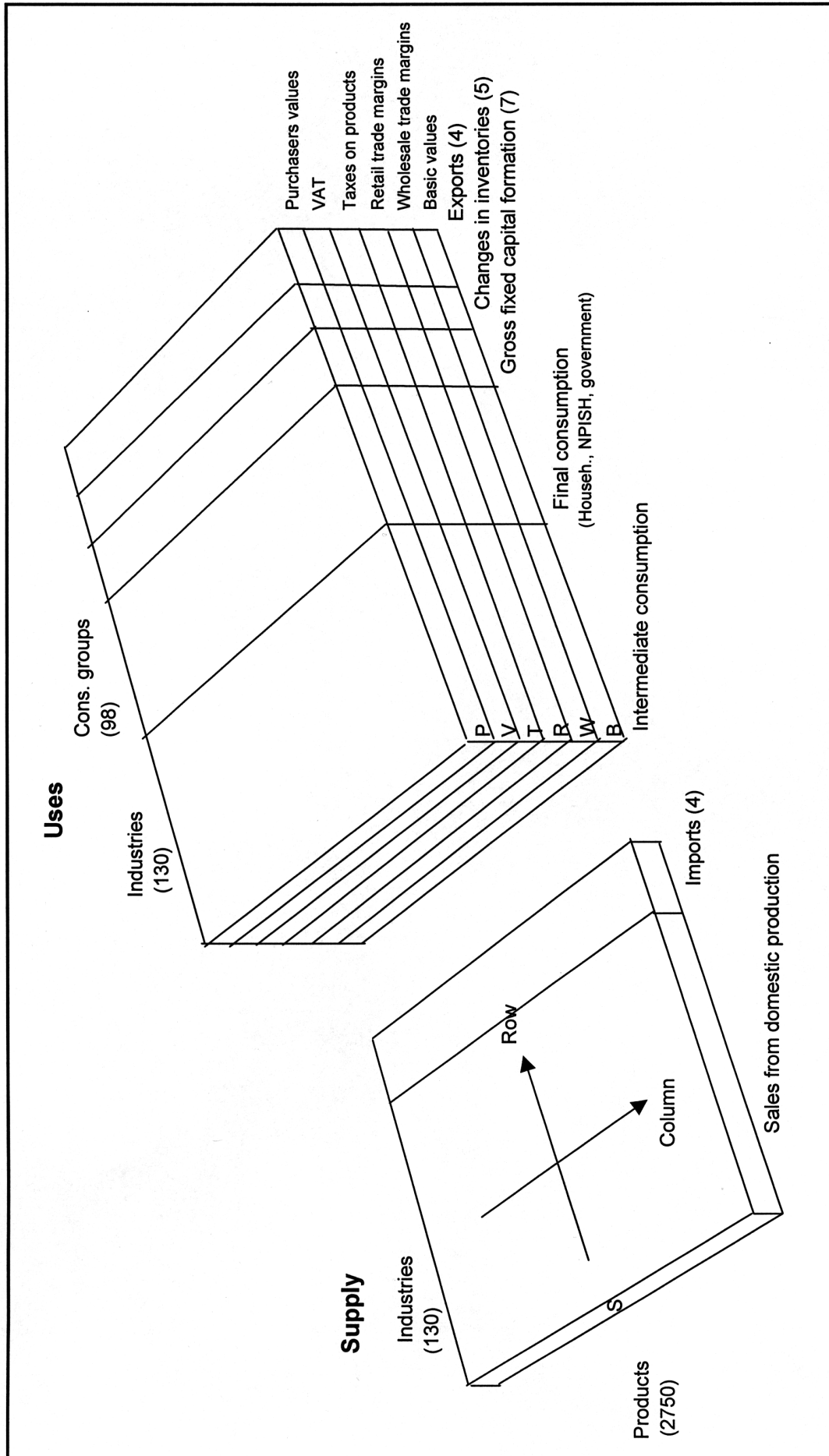
V (n x (m+q)) anvendelsestabel for ikke-fradragsberettiget moms *VAT*

P = B+W+TR+R+T+V

(n x (m+q)) anvendelsestabel i køberpriser inkl. ikke-fradragsberettiget moms (f.o.b. værdier for eksporten) *use table at purchasers' prices*

Disse tabeller er illustreret i figur 13, hvor tabellerne W og TR for enkelheds skyld er slået sammen. I det danske nationalregnskab er W og TR slået sammen som beskrevet i afsnit 3.12.5. Figur 13 illustrerer antallet af produkter, erhverv og endelige anvendelses-kategorier i de danske tilgangs- og anvendelsestabeller.

Figur 13 Tilgangs- og anvendelsestabeller i nationalregnskabet

6.1.2 Tilgangs- og anvendelsestabellernes placering i nationalregnskabssystemet

Tilgangs- og anvendelsestabeller er direkte forbundet med nationalregnskabssystemets første tre konti for den samlede økonomi nemlig kontoen for varer og tjenester, produktionskontoen og indkomstdannelseskontoen. De kan betragtes som en todimensional opdeling af disse konti, hvor den første dimension i opdelingen er produkter, og den anden er erhverv samt endelige anvendelseskomponenter.

6.1.3 Tilgangs- og anvendelsestabeller og opgørelsen af nationalregnskabet

6.1.3.1 Et stærkt redskab til afstemning af BNP(P) og BNP(A) samt i en vis udstrækning BNP(I)

BNP anses generelt for at være den vigtigste hovedstørrelse i nationalregnskabet. Opgørelsen af BNP således, at dette statistiske mål for produktionen er både udtømmende og pålideligt, er en af de mest krævende udfordringer, nationalregnskabsstatistikere står over for.

Nøglen til at nå frem til en udtømmende og pålidelig opgørelse af BNP ligger, bortset fra eksistensen af ajourførte registre og tællinger, der opregner hele populationen af produktionsenheder, i den systematiske konfrontation af de forskellige primærstatistikker, der ligger til grund for opgørelsen af de forskellige BNP-komponenter. Essensen i en sådan konfrontation af statistiske kilder er, at opgørelser beregnet ved hjælp af ét sæt kilder bliver krydschecket mod alternative beregninger af den samme variable opstillet ud fra andre kilder. Et eksempel på et sådant krydscheck kunne være en validering af opgørelsen af husholdningernes konsum af fødevarer i nationalregnskabet ved hjælp af tre alternative opgørelser:

1. baseret på forbrugsundersøgelser justeret for turistudgifter
2. baseret på detailsalget af fødevarer justeret for produktion til eget brug
3. baseret på den samlede produktion af fødevarer plus import minus beregnet forbrug i produktionen minus lagerændringer minus eksport

Den opgørelse, der til syvende og sidst bliver valgt i nationalregnskabet efter en sådan validering, vil klart være mere solidt funderet end én, der udelukkende bygger på et enkelt sæt kilder.

Det er velkendt, at BNP kan opgøres fra tre forskellige sider nemlig produktion, (endelige) anvendelser samt indkomst.

Efter produktionsmetoden kan BNP opgjort fra produktionssiden BNP(P) beregnes som:

$$\text{BNP(P)} = \text{produktion i basispriser} - \text{forbrug i produktionen i køberpriser inkl. ikke-fradragsberettiget moms} + \text{produktskatter, netto} \quad (1)$$

Produktskatter, netto betegner produktskatter minus produktsubsidier. Ikke-refunderbar moms er en del af produktskatterne.

Hvis BVT_i betegner bruttoværditilvækst i basispriser i erhverv i (dvs. produktion i basispriser minus forbrug i produktionen i køberpriser inkl. ikke-fradragberettiget moms), kan ligning (1) omskrives til:

$$BNP(P) = \sum_i BVT_i + \text{produktskatter} - \text{produktsubsidier} \quad (2)$$

(2) siger, at BNP er lig summen af erhvervenes værditilvækst plus de samlede produktskatter minus de samlede produktsubsidier.

Efter anvendelsesmetoden kan $BNP(A)$ beregnes som:

$$BNP(A) = \text{konsum} + \text{bruttoinvesteringer} + \text{eksport} - \text{import} \quad (3)$$

(3) siger, at BNP er lig de endelige indenlandske anvendelser plus nettoeksporten

Endelig kan BNP efter indkomstmetoden beregnes som:

$$BNP(I) = \text{aflønning af ansatte} + \text{bruttooverskud af produktionen} + \text{blandet indkomst} + \text{produktions- og importskatter} - \text{subsidier} \quad (4)$$

(4) siger, at BNP er lig summen af primære indkomster i økonomien dvs. lønninger mv., virksomhedsoverskud i bred forstand plus produktions- og importskatter minus subsidier.

Bemærk, at (1) indeholder posten "produktskatter minus produktsubsidier", dvs. nettoskatter på produktion/import, der er knyttet til mængden eller værdien af produkter, mens (4) indeholder posten "produktions- og importskatter minus subsidier", der omfatter *samlige* skatter, netto, på produktion og import. Produktions- og importskatter samt subsidier består dels af produktskatter/produktsubsidier, som er dem, der er direkte knyttet til mængden eller værdien af produktion (import) og dels af "andre produktionskatter" og "andre produktionsubsidier" fx ejendomsskatter og beskæftigelsesubsidier, der ikke direkte er knyttet til volumen eller værdien af produktionen.

Som ovenfor nævnt er et vigtigt aspekt ved kvaliteten af BNP-opgørelser de muligheder for krydschecks, ligningerne (1), (3) og (4) indebærer. Alt andet lige vil en opgørelse af BNP, som er baseret på to eller tre opgørelsesmetoder være mere pålidelig end én, som grundlæggende er udledt ud fra en enkelt opgørelsesmetode. Imidlertid gælder det, at den statistiske værdi af konfrontationen af de tre opgørelsesmetoder afhænger af uafhængigheden eller autonomien af udgangsskønnene opgjort fra de tre sider. Hvis fx de indenlandske endelige anvendelser hovedsagelig er udledt som residualer for de enkelte produktgrupper ud fra ligningen: endelig indenlandsk anvendelse = produktion + import – forbrug i produktionen – eksport, kan opgørelsen efter anvendelsesmetoden ikke rigtigt siges at bekræfte eller validere opgørelsen af BNP fra produktionssiden, selv om anvendessideopgørelsen foreligger formelt set. Omvendt, hvis erhvervenes værditilvækst i vid udstrækning opgøres ud fra produktionsværdien fordelt på erhverv, og in-

putprocenterne (forbrug i produktionen som procent af produktionsværdien) for erhvervene i mangel på information fastsættes således, at værditilvæksten stemmer med de endelige anvendelser, har opgørelsen af BNP vha. produktionsmetoden næsten ingen autonomi. Opgørelsen fra produktionssiden kan i det tilfælde ikke siges at validere opgørelsen fra anvendelsessiden. Samme ræsonnement gælder mht. BNP(I).

Udnyttelse af de stærke checkmuligheder for niveauet og udviklingen i BNP, som regnskabsidentiteterne (1), (3) og (4) implicerer, forudsætter derfor en høj grad af uafhængighed mellem de statistiske kilder og metoder, der ligger til grund for beregningen af de tre udgangsskøn for BNP nemlig BNP(P), BNP(A) og BNP(I). Da nationalregnskabssystemet kræver, at der skal beregnes opgørelser for alle indkomst- og anvendelseskomponenter i BNP, vil næsten ethvert land med nationalregnskaber være i stand til at *præsentere* BNP fra de tre forskellige synsvinkler. Dette er imidlertid ikke det samme som det at *beregne* BNP fra alle tre sider. De fleste OECD-lande er for nærværende i stand til at opgøre BNP fra to sider. Nogle heriblandt Danmark er gået videre og beregner udgangsskøn fra alle tre sider, hvorefter de går videre til en afstemning af disse udgangsskøn til et enkelt officielt tal for BNP.

Givet at BNP(P), BNP(A) og BNP(I) ikke – bortset fra ved et rent tilfælde – vil være sammenfaldende, bliver spørgsmålet, hvorledes disse tre mål kan integreres eller afstemmes til en enkelt opgørelse, der kan fastlægges som det officielle tal for BNP. Ser man først på afstemningen eller integrationen af BNP(P) og BNP(A), kan det observeres, at forskellen mellem disse to størrelser er lig forskellen mellem udgangsskønnet for den totale tilgang og udgangsskønnet for den totale anvendelse af varer og tjenester i økonomien. Afstemningsproblemet i relation til BNP(P) og BNP(A) er derfor ækvivalent med at afstemme den samlede tilgang og den samlede anvendelse af produkter i økonomien.

Som det ene yderpunkt kan denne afstemning foretages på makroplan. I nogle lande, hvor i det væsentlige uafhængige udgangsskøn foretages for BNP(P) og BNP(A), bliver det officielle tal for BNP fastlagt som $\max\{\text{BNP(P)}, \text{BNP(A)}\}$ med den begrundelse, at den laveste af de to værdier sandsynligvis har udeladt noget produktion. Alternativt kunne den officielle værdi af BNP fastsættes et sted mellem de to størrelser, afhængigt af statistikernes kvalificerede skøn for de relative usikkerheder. Denne metode kan betegnes makroafstemningsmetoden. Hvis man skal undgå såkaldte statistiske afvigelser, må forskellen mellem udgangsskønnet for BNP(P) og den endeligt afstemte værdi fordeles på erhverv. Tilsvarende må forskellen mellem udgangsskønnet for BNP(A) og den officielle BNP-værdi tilknyttes bestemte anvendelseskomponenter.

En mellemstrategi er at afstemme kontiene ved at se på tilgang og anvendelse for bredt definerede produktgrupper fx opdelt efter hovedsagelig slutanvendelse. Den systematiske anvendelse af denne metode består i at anvende en opdateret input-output tabel fra det foregående år eller et benchmarkår som ramme omkring afstemningen. En sådan metode benyttes for nærværende i nogle af EU-landene. Det er igen nødvendigt at fordele de initiale differencer på specifikke værditilvækst- eller endelige anvendelseskomponenter for at undgå inkonsistente konti, der indeholder uforklarede statistiske differencer. Den beskrevne fremgangsmåde kan kaldes afstemning på mellemniveau.

Endelig består den mest systematiske måde at afstemme BNP(P) og BNP(A) på i at gå frem produkt for produkt. Når ligevægt på produktbalancerne er opnået for alle produk-

ter ved at justere udgangsskønnene for tilgang, forbrug i produktionen samt endelige anvendelser, er makrodifferencen mellem tilgang og anvendelse, og følgelig forskellen mellem BNP(P) og BNP(A), blevet afskaffet i denne proces. Resultatet er et enkelt BNP-tal uden nogen uforklarede statistiske afvigelser. Denne afstemningsmetode er tilgangs- og anvendelsestabelmetoden (undertiden benævnt commodity-flow eller product-flow metoden). Den indebærer, at tilgangs- og anvendelsestabellerne opstilles hvert år som en integreret del af produktionen af nationalregnskaber. Dette bevirker til gengæld, at symmetriske input-output tabeller foreligger for alle de løbende år og ikke kun for benchmarkår.

Inden for Europa, bliver afstemning af nationalregnskabet i form af tilgangs- og anvendelsestabeller for nærværende benyttet af nogle få lande hvoriblandt Frankrig, Holland, Danmark og Norge. Nogle øvrige lande har valgt en lignende fremgangsmåde, omend på et mere aggregeret niveau, der svarer til det aggregeringsniveau, der benyttes i input-output tabeller. Endelig er afstemning i form af tilgangs- og anvendelsestabeller i en række lande blevet anvendt til at opstille en benchmark- eller basisårsberegning for nationalregnskabet, men ikke i de løbende år, hvor der benyttes en mere aggregeret afstemning. ENS95-forordningen kræver nu, at alle EU-lande opstiller tilgangs- og anvendelsestabeller hvert år fra og med referenceåret 1995 og med datatransmission fra og med 2002. Minimumskravet til detaljeringsniveau er 60 produkter og 60 erhverv. Det forekommer sandsynligt, at ENS95 dataleveranceprogrammet vil få et stigende antal europæiske lande til at gå i retning af at anvende tilgangs- og anvendelsestabeller som ramme for afstemningen af BNP(P) og BNP(A) i det mindste for så vidt angår benchmarkår.

Tilgangs- og anvendelsestabeller som ramme for afstemningen af nationalregnskabet forstået som en afstemning produkt for produkt er den mest systematiske måde at opnå konsistens mellem udgangsskønnene for BNP(P) og BNP(A). Tilbage bliver den rolle, BNP(I) spiller i afstemningen. Da BNP(I) ikke har noget direkte modstykke i form af produkter, er dets forbindelse med tilgangs- og anvendelsestabeller meget mindre direkte, end tilfældet er med BNP(P) og BNP(A). Ikke desto mindre kan BNP(I) naturligt integreres i den samme ramme for afstemningen. For at se dette kan man tage tilfældet med komponenten i BNP(I) Aflønning af ansatte. Antag, at opgørelser af aflønning af ansatte fordelt på erhverv foreligger fra eksempelvis skattestatistik eller socialsikringsstatistik. Hvis man i afstemningen af BNP(P) og BNP(A) inden for rammerne af tilgangs- og anvendelsestabeller når frem til en værditilvækst i erhverv i, som i kombination med tal for lønninger mv. fra skattestatistik efterlader et suspekt lille (eller for den sags skyld stort) bruttooverskud af produktionen og blandet indkomst, er der klart et problem i kontiene. I det tilfælde afslører information indeholdt i komponenterne i BNP(I) et behov for at genoverveje den beregning af værditilvæksten, der er resultatet af afstemningen af BNP(P) og BNP(A). Specielt vil det være nødvendigt at sammenligne aflønning af ansatte som beregnet ud fra virksomhedsregnskaber (producenternes lønudgifter) med aflønning af ansatte som registreret for lønmodtagerne i skattesystemet (lønmodtagernes indtægt). Da styrken ved tilgangs- og anvendelsestabeller som ramme om afstemningen imidlertid kommer klarest til udtryk i afstemningen af BNP(P) og BNP(A), vil den rolle, som udgangsskønnet for BNP(I) spiller i afstemningen, ikke blive yderligere uddybet i denne sammenhæng.

6.1.3.2 Tilgangs- og anvendelsestabeller som ramme om afstemningen: Rationale og begrænsninger

I løbet af det sidste par årtier har der på internationalt plan dannet sig en konsensus om, at tilgangs- og anvendelsestabeller udgør den ideelle ramme omkring afstemningen af BNP-komponenter opgjort fra de forskellige sider. Rationalet bag afstemningsmetoden i form af opstilling af tilgangs- og anvendelsestabeller er grundlæggende et common sense argument: Givet at krydschecks af BNP-komponenter opgjort fra forskellige sider er værdifulde med henblik på at sikre kvaliteten af de officielle BNP-tal, er det indlysende, at jo mere detaljeret niveau, disse checks kan udføres på, des bedre.

Denne argumentation ud fra almindelig sund fornuft kan udbygges til at vise, at styrken ved at afstemme nationalregnskabet på produktniveau viser sig ikke alene i de endelige nationalregnskaber i løbende priser, men tillige i nationalregnskabet i faste priser samt i foreløbige og kvartalsvise nationalregnskaber. De vigtigste fordele ved en afstemning på detaljeret produktniveau kan sammenfattes i følgende punkter:

- (1) Udnyttelse af forbindelserne mellem forskelle mellem tilgang og anvendelse af produkter og specifikke anvendelser

Givet en initial forskel mellem BNP(P) og BNP(A) er det svært at vide, på hvilke komponenter forskellen skal fordeles og hvilke udgangsskøn, der skal modificeres. Viden om, hvilke produkter, der udgør størsteparten af makroforskellen, giver på den anden side en stærk indikation af, hvilke komponenter der skal modificeres. Eksempel: Antag, at BNP(P) er større end BNP(A), og at en væsentlig del af makroforskellen skyldes et øjensynligt overskud af varige forbrugsgoder. I det tilfælde vil det, efter verifikation af den indenlandske produktion, forbrug i produktionen, import og eksport, være oplagt at overveje at justere udgangsskønnene for husholdningernes konsum af varige forbrugsgoder og muligvis også faste bruttoinvesteringer i disse produkter. Antag omvendt, at BNP(A) er højere end BNP(P), og at der er et øjensynligt underskud af varige forbrugsgoder i økonomien. Antag videre, at udgangsskønnet for husholdningernes konsum er (delvis) baseret på en forbrugsundersøgelse af god kvalitet. I det tilfælde vil det være nødvendigt at undersøge, hvorvidt produktions- og importtallene for varige forbrugsgoder samt de involverede handelsavancer er fuldt dækkende, eller der mangler noget. I begge tilfælde er viden om, hvilke produktgrupper der ligger bag makroforskellen, til stor nytte med henblik på at opnå konsistens i nationalregnskabet.

- (2) Udnyttelse af viden om produkternes tekniske art

Mange produkter benyttes udelukkende eller overvejende til visse specifikke anvendelser i kraft af deres tekniske art. Kendskab til den indenlandske forsyning med individuelle produkter tjener derfor som et check på inputprocenter (forbrug i produktionen som procent af produktionsværdien) og omkostningsstrukturer (tekniske koefficienter) indsamlet i erhvervsstatistikken. Eksempel: Hvis den indenlandske forsyning af cement ikke stemmer med med inputtet af cement i bygge- og anlægsvirksomhed beregnet ud fra tekniske koefficienter afledt fra surveys i erhvervsstatistikken, er de statistiske kilder på tilgangs- og anvendelsessiden i strid med hinanden, og en af dem må modificeres. Det detaljerede produktkendskab retter fokus mod et statistisk problem, som ellers måske ikke var blevet opdaget.

(3) Udfyldelse af huller der skyldes manglende primærstatistik

De fleste lande har sandsynligvis huller i deres dækning i primærstatistikken af nogle komponenter i BNP. I nationalregnskabet skal der selvfølgelig foretages en opgørelse eller beregning under alle omstændigheder. Udnyttelse af bindingerne i kontosystemet, dvs. systemets regnskabsidentiteter, i forening med de produkter der er involveret, gør det ofte muligt at foretage solide beregninger i fraværet af primærstatistik. Eksempel: Antag, at den primærstatistik, der skal til for at opgøre de faste bruttoinvesteringer fra anvendessiden (del af BNP(A)) ikke er til stede. Selv lande, der ikke baserer sig på tilgangs- og anvendelsestabeller som ramme for afstemning af deres nationalregnskab, udnytter ofte commodity-flow metoden i forbindelse med opgørelsen af investeringerne i maskiner og inventar.

(4) Ideel basis for at beregne pris- og mængdeindeks

Tilgangs- og anvendelsestabellerne leverer den vægtstruktur, der skal benyttes til at opgøre nationalregnskabet i faste priser og, mere generelt, til at opstille konsistente pris- og volumenindeks for nationalregnskabets hovedstørrelser. Faktisk er det uden tilgangs- og anvendelsestabeller overordentlig svært at anvende dobbeltdeflateringsmetoden på en konsistent måde.

(5) Stærkt udgangspunkt for foreløbige årlige samt kvartalsvise nationalregnskaber

De stukturelle sammenhænge, der er inkorporeret i et sæt tilgangs- og anvendelsestabeller, er af stor værdi med henblik på at forbedre pålideligheden af foreløbige og kvartalsvise nationalregnskaber, som ofte må baseres på indikatorer i stedet for solid statistisk information i form af observationer af *niveaue*t for variablene.

Går man dernæst over til at se på begrænsningerne i tilgangs- og anvendelsestabellerne som ramme for afstemningen, må det for det første noteres, at metoden grundlæggende blot består i systematisk og intelligent udnyttelse af den forhåndenværende information. Som allerede bemærket kan tilgangs- og anvendelsestabellerne anvendes til at udfylde huller i primærstatistikken, men kun på bekostning af at svække de krydschecks, som er den største styrke ved metoden set som en ramme for afstemning af nationalregnskabet. Tilgangs- og anvendelsestabeller kan derfor ikke tjene som et reelt substitut for de primærstatistikker, der ligger til grund for uafhængige eller stort set uafhængige udgangsskøn for BNP fra produktions-, anvendelses og indkomstsiden. Tilgangs- og anvendelsestabeller må betragtes som et komplementært check til det check på BNP, som uafhængige BNP-opgørelser fra to eller tre sider implicerer, ikke som et substitut for denne grundlæggende validering.

Når det er sagt, gælder imidlertid, at udnyttelse af sammenhængen mellem produkter og potentielle anvendelser er et kraftigt redskab. Hvis produkterne kunne opdeles i to gensidigt udelukkende grupper, nemlig produkter til forbrug i produktionen og produkter til endelig anvendelse, ville BNP i princippet kunne beregnes fra tilgangssiden, givet import, eksport og ikke-markedsproducenters køb, simpelthen ved at udnytte kendskab til produkternes tekniske karakter. I virkeligheden findes en sådan stærk sammenhæng ikke. Selv hvad angår de faste bruttoinvesteringer er der ikke en én-til-én sammenhæng. Et eksempel, der kan illustrere dette, er dele til maskiner og inventar, der både finder anvendelse som forbrug i produktionen og som faste bruttoinvesteringer. Ikke desto

mindre bliver der tilbage, at de fleste produkter har dominerende anvendelser, og det er denne kendsgerning, som bidrager til at gøre tilgangs- og anvendelsestabeller til så kraftigt et statistisk værktøj.

6.1.4 Opstilling af tilgangs- og anvendelsestabeller

6.1.4.1 Grunddesign for et nationalregnskabssystem baseret på tilgangs- og anvendelsestabeller

Grundstrukturen i et statistiksystem, der er i stand til at producere tilgangs- og anvendelsestabeller, består af følgende elementer:

1. Definition af de produkter der skal sondres mellem i tilgangs- og anvendelsestabellerne i form af produktnomenklaturer
2. Vedligeholdelse af en opdateret nøgle mellem de nomenklaturer, der benyttes i den indenlandske produktionsstatistik og i udenrigshandelsstatistikken på den ene side, og produkterne (produktbalancerne) i tilgangs- og anvendelsestabellerne på den anden
3. Produktstatistik (opdeling af samlet produktion/salg på produkter) for hovedparten af de vareproducerende erhverv (landbrug, fremstillingsvirksomhed, energiforsyning, bygge- og anlægsvirksomhed) og helst også for de tjenesteydende erhverv
4. Udenrigshandelsstatistik for varer og betalingsbalancestatistik for eksport og import af tjenester
5. Nøgle mellem erhverv og nationalregnskabets produkter for erhverv, der ikke er dækket af produktstatistik
6. Regnskabsstatistik eller administrative kilder, der giver forholdet mellem forbrug i produktionen og produktionsværdien i de forskellige erhverv
7. Omkostningsstrukturundersøgelser der giver en opdeling af forbruget i produktionen på produkter
8. Kilder der giver en opdeling af husholdningernes konsum, de faste bruttoinvesteringer og lagerændringerne på produktgrupper

Med tilgangs- og anvendelsestabeller som ramme om nationalregnskabet er (1) og (2) uundværlige, da hele ideen er at kombinere den indenlandske produktionsstatistik med udenrigshandelsstatistikken for at bestemme forsyningen med hvert produkt til indenlandske anvendelser. Punkterne (3)-(8) skulle ideelt set være til rådighed med fuldstændig dækning hvert år. I praksis kan det være, at nogle af disse punkter kun er dækket partielt og med nogle års mellemrum. Et system af tilgangs- og anvendelsestabeller kan også fungere under disse omstændigheder ved at udnytte benchmarkinformation til at beregne tal for hvert år.

Ideelt set skulle hver produktionsenhed i primærstatistikken dobbeltkodes efter både sektor og erhverv for at sikre konsistens mellem erhvervstabellerne (tilgangs- og anvendelsestabellerne) og de institutionelle sektorkonti. Denne dobbeltkodning er ikke nødvendig for tilgangs- og anvendelsestabellerne som sådan, men i situationer hvor der etableres et nyt nationalregnskabssystem, må det anbefales at tage dette skridt med henblik på at forberede beregningssystemerne til den videre udbygning og afstemning af det

samlede nationalregnskabssystem. Resultatet er den sektor-erhverv tabel, der anbefales i SNA/ENS95.

6.1.4.2 Nødvendig primærstatistik

Den statistiske enhed, der benyttes i forbindelse med produktions- og indkomstdannelseskontiene i SNA/ENS, og følgelig i tilgangs- og anvendelsestabeller, er den lokale faglige enhed (establishment, local kind-of-activity unit). Ideelt set skulle produktionsstatistik og omkostningsstrukturundersøgelser foreligge for erhverv defineret som aggregeringer af lokale faglige enheder. I praksis vil den statistiske enhed i produktionsstatistikken for nogle erhverv sandsynligvis være firmaet (foretagendet), dvs. en større og mere heterogen enhed end den lokale faglige enhed. Et system af tilgangs- og anvendelsestabeller kræver ikke, at produktionsstatistik indsamlet ved hjælp af spørgeskemaer til lokale faglige enheder findes for alle erhverv. Statistik baseret på oplysninger på firmaniveau vil i de fleste tilfælde give en rimelig tilnærmelse

Ikke desto mindre gælder det, at styrken ved tilgangs- og anvendelsestabeller både som ramme om afstemningen og til input-output analyse vil være større, des mere homogene erhvervene er. Nationalregnskabsstatistikere bør derfor sørge for, alle de steder hvor det er muligt, at udskille handels- samt bygge- og anlægsaktivitet udført som sekundær aktivitet i andre erhverv og samle al handels- samt bygge- og anlægsaktivitet i "rene" funktionsdefinerede erhverv, der i princippet omfatter al handels- samt bygge og anlægsaktivitet i økonomien. Årsagen til, at det anbefales at koncentrere bestræbelserne omkring handelsaktivitet (videresalg af varer uden forarbejdning) samt bygge- og anlægsvirksomhed, er, at disse sekundære aktiviteter sandsynligvis er kvantitativt vigtige og har en inputstruktur, der afviger meget fra inputstrukturen i de primære aktiviteter, med hvilke de er kombineret. Handelsaktivitet vil forekomme som sekundær aktivitet i mange erhverv, selv når den statistiske enhed er den lokale faglige enhed.

6.1.4.3 Udfyldelse af huller når visse primærstatistikker mangler

Hvis der mangler produktionsstatistik, kan fiskale kilder ofte tjene som et fornuftigt substitut, forudsat de justeres for definitoriske forskelle samt underdeklaration. Sidstnævnte punkt skal imidlertid ikke overdrives. Hvis virksomheder fx underangiver deres omsætning på angivelserne til skattemyndighederne, taler sandsynligheden for, at de vil gøre det samme på statistiske spørgeskemaer. I begge tilfælde er det nødvendigt at korrigere for underdeklaration. Ofte vil der være fravær af omkostningsstrukturstatistik for et antal erhverv i økonomien. I det tilfælde må inputstrukturen estimeres ud fra inputstrukturen i nærtbeslægtede erhverv og/eller common sense betragtninger.

Huller på anvendelsessiden kan generelt set udfyldes ved at beregne residualen produktion + import - forbrug i produktionen - eksport. I dette tilfælde bliver autonomien i udgangsskønnene fra anvendelsessiden i forhold til produktionssiden imidlertid reduceret, og værdien af krydscheckene i systemet tilsvarende formindsket. Ikke desto mindre er en af de vigtigste styrker ved tilgangs- og anvendelsestabeller præcis det faktum, at temmelig detaljeret information kan udledes for endelige anvendelseskomponenter ved at udnytte regnskabsidentiteterne i nationalregnskabssystemet i kombination med information om produkter. Et godt eksempel er de faste bruttoinvesteringer fordelt på pro-

dukter. Hvis sammenhængen mellem produkttype og anvendelseskategori er stærk, og hvis importen udgør en stor andel af den samlede tilgang, kan estimater for de faste bruttoinvesteringer udledt vha. product-flow metoden faktisk have en rimelig grad af autonomi.

6.1.4.4 Benchmarkår kontra løbende år

Hvis man skal opbygge et system af tilgangs- og anvendelsestabeller helt fra grunden, er en af de største udfordringer fastlæggelsen af den første inputstruktur og den første struktur for handels- og transportavancer. At få fastlagt denne initiale strukturinformation kræver, at man mobiliserer alt hvad der foreligger af omkostningsstrukturundersøgelser samt forbrugs- og investeringsundersøgelser. I fuldstændigt fravær af information om visse dele af fremstillingsvirksomhed og bygge- og anlægsvirksomhed, som normalt er det område med den mest komplekse inputstruktur, kan det være nødvendigt at falde tilbage på (1) inputstrukturen i naboerhverv, (2) inputstrukturer fra andre lande med en lignende økonomisk struktur, eller (3) common sense betragtninger. For erhverv, der producerer markedsmæssige tjenester, vil inputstrukturen for så vidt angår brede produktgrupper ofte foreligge i regnskabsstatistik samt beretninger fra brancheorganisationer. Den detaljerede opsplnitning på produkter må da estimeres baseret på lignende erhverv og common sense betragtninger.

For løbende år vil det normalt være mest effektivt at tage udgangspunkt i inputstrukturene og sammensætningen af de endelige anvendelser fra det foregående år *i faste priser* (Leontief-antagelsen) og at modificere den kendte struktur fra fortiden i lyset af nye omkostningsstrukturundersøgelser og undersøgelser af endelige efterpørgselskomponenter, der er kommet til rådighed i mellemtiden. I praksis gøres dette ved at inflatere alle produktstrømmene i år $t-1$ med $t/t-1$ prisindeks og udlede tekniske koefficienter fra den inflaterede år $t-1$ anvendelsestabel i basispriser. Disse tekniske koefficienter benyttes da til at fordele totalerne for forbrug i produktionen og de endelige anvendelseskomponenter på produkter. Denne inflateringsprocedure implementerer Leontief-antagelsen ved at justere de tekniske koefficienter fra år $t-1$ for relative prisændringer mellem år $t-1$ og år t .

6.1.5 Afstemningsprocessen

6.1.5.1 Opstilling af de udgangsskøn som skal afstemmes

Beregningen af de initiale (uafstemte) udgangsskøn for tilgangs- og anvendelsestabeller, som skal afstemmes, involverer følgende 7 trin:

- Trin 1 Beregn tilgangsmatricen S ud fra den indenlandske produktions- og produktstatistik samt udenrigshandelsstatistikken
- Trin 2 Tag for alle erhverv det totale forbrug i produktionen fordelt på erhverv fra beregningen af $BNP(P)$. Tag alle de endelige anvendelseskomponenter dvs. privat konsum fordelt efter formål, offentligt konsum fordelt efter formål, faste bruttoinvesteringer fordelt efter art, lagerændringer fordelt efter art samt eks-

porten fra beregningen af BNP(A). Disse data giver sammen søjletotalerne i matricen P.

- Trin 3 Overgang fra søjletotalerne i matricen P til søjletotalerne i matricen B. Dette gøres ved at tage matricerne T og V fra år t-1 justeret for ændringer i skatte-regler og justeret således, at de stemmer med skatteprovenuene på optjenings-basis, til at beregne søjletotalerne i matricerne T og V. Søjletotalerne i matricen (P-V-T) fordeles dernæst mellem søjletotalerne i matricerne B, W, TR og R ved hjælp af forholdene mellem disse søjletotaler i år t-1, så vidt muligt justeret således at de stemmer med måltotalerne for de samlede handels- og transport-avancer i år t.
- Trin 4 Lodret fordeling i basispriser. Søjletotalerne i matricen B udledt i trin 3 forde-les på produkter (lodret) ved hjælp af de inflaterede tekniske koefficienter fra år t-1 som beskrevet i afsnit 6.1.4.4.
- Trin 5 Vandret fordeling. Forskellene mellem rækketotalerne i matricen S minus eks-port og lagerændringer og rækketotalerne i matricen B minus eksport og lager-ændringer fordeles over anvendelser (vandret) ved proportionalfordeling langs rækkerne i matricen B for alle elementer undtagen eksport og lagerændringer.
- Trin 6 Udgangsskøn for matricerne W, TR og R. Disse matricer konstrueres ved at multiplicere matricen B efter trin 5 med koefficienterne (satserne for handels-og transportavancer) impliceret af matricerne W, TR og R fra år t-1 og efterføl-gende justere de resulterende matricer proportionalt, således at de stemmer med de totale handels- og transportavancer som givet af rækketotalerne for handels-og transporterhvervene i matricen S.
- Trin 7 Udgangsskøn for matricerne T og V. Disse matricer estimeres ved at modifi-cere matricerne T og V fra trin 3 for at tage hensyn til de ændringer i produkt-strømme, der er sket i trinene 4-6. Justeringerne foretages proportionalt på en sådan måde, at det totale skatteprovenu på optjeningsbasis respekteres.

Bemærk, at tilgangstabellen ikke modificeres på dette stadie. Fremgangsmåden bygger således på en antagelse om, at hvad angår individuelle produkter er tilgangen bestemt med større sikkerhed end anvendelserne. Ovenstående beskrivelse giver et noget simpli-ficeret billede. I praksis vil dele af anvendelsestabellerne blive bestemt og afstemt i for-vejen i subsystemer (satellitregnskaber). Det er fx tilfældet for energiprodukter og for-sikring. På tilsvarende måde kan handels- og transportavancerne på visse produkter væ-ret bundet af de totale avancer for særlige delerhverv inden for handels- og transporter-hvervene. Endvidere vil trinene 3-7 i praksis blive udført flere gange i en iterativ proces, således at man starter med at fordele søjletotalerne i matricen (P-V-T) vha. forholdene mellem disse søjletotaler i år t-1 med en justering til det løbende års avancetotaler og dernæst kører trinene 4-7. Herefter kan man vende tilbage til trin 3 og beregne en for-bedret opsplætning af søjletotalerne i matricerne V, T, R, TR, W og B. Ikke desto mindre giver beskrivelsen essensen af den procedure, der skal til for at kunne håndtere et system af tilgangs- og anvendelsestabeller i praksis.

De lodrette og vandrette fordelinger beskrevet i trin 4 og 5 er essentielt de første to trin i den velkendte iterative procedure kendt som RAS, der benyttes til automatisk opdatering af symmetriske input-outputtabeller. Det skal bemærkes, at RAS-proceduren i modsætning hertil ikke kan afstemme et sæt tilgangs- og anvendelsestabeller. Årsagen er, at den nødvendige betingelse, at summen af søjletotalerne er lig summen af række-totalerne, ikke er opfyldt. At gå videre med automatisk afstemning end de første to trin i RAS kræver en algoritme, der er betydelig mere sofistikeret. Endvidere gælder, at før det kan komme på tale at eliminere mindre differencer med automatiske procedurer, vil det sædvanligvis være nødvendigt at behandle et stort antal væsentlige differencer manuelt.

Efter trin 7 stemmer alle produktbalancer. Tilgang er lig anvendelse. BNP(P) er lig BNP(A). I den forstand har den ovennævnte procedure allerede afstemt nationalregnskabet. Problemet er imidlertid, at søjletotalerne i de således fremkomne udgangsskøn for anvendelsestabellerne afviger fra de søjletotaler, der er indeholdt i udgangsskønnen for BNP(P) og BNP(A). Afstemningsprocessen (den manuelle del af afstemningen) består primært i at ændre anvendelserne af de enkelte produkter på en sådan måde, at der nås det bedst mulige kompromis mellem søjletotalerne for forbrug i produktionen fra BNP(P)-udgangsskønnet og søjletotalerne for de endelige anvendelseskategorier fra BNP(A)-udgangsskønnet. Derudover kan det komme på tale at genoverveje den oprindeligt beregnede tilgang af et givet produkt eller grupper af produkter, og dermed tilgangsmatricen, i det omfang den initialt beregnede tilgang afviger væsentligt fra anvendelsen i de tilfælde, hvor anvendelsessideinformationen er meget pålidelig. Som hovedregel modificeres tilgangsmatricen dog ikke i løbet af afstemningsprocessen.

6.1.5.2 Håndtering af anvendelser i forskellige prisniveauer

Afstemningsprocessen kræver software, der tillader adskillige nationalregnskabsfolk ("afstemmere" med den opgave at løse uoverensstemmelsen mellem udgangsskønnen for BNP(P) og BNP(A) samt deres komponenter) at arbejde på de initialt estimerede tilgangs- og anvendelsesmatricer samtidig. Hver afstemmer indfører rettelser til de initiale tabeller i et separat *rettelsesark i basispriser*, som er det prisniveau, for hvilket tilgang og anvendelse skal stemme for individuelle produkter. Givet ændringerne i basispriser, beregner computersystemet konsekvenserne for engrosavancer, transportavancer, detailavancer, produktskatter minus produktsubsidier samt moms ved at anvende de relevante procenter fra de initialt estimerede tabeller. Det er endvidere muligt at indføre rettelser til alle værdiniveauer i tilgangs- og anvendelsestabellerne herunder at rette de enkelte avance- og afgiftsceller manuelt undervejs i afstemningen. Det er yderligere muligt at indføre rettelser i køberprisniveau og lade systemet beregne baglæns herfra, men i det tilfælde må afstemmeren ved efterfølgende justeringer sikre sig, at produktbalancen fortsat stemmer i basisprisniveau.

Når alle afstemmerne har afsluttet deres arbejde på de områder af økonomien, de har ansvaret for, vil der stadig være nogle generelt set små differencer mellem den totale anvendelse af handels- og transportavancer og den tilsvarende tilgang. I en slutafstemningsrunde sikres det herefter, at handels- og transportavancer plus skatter i anvendelsestabellen summer op til deres måltotaler på tilgangssiden. Gennem hele processen har afstemmerne makrokontroltabeller til rådighed, som viser konsekvenserne af de indlagte rettelser både for nationalregnskabets hovedstørrelser og for afstanden fra de oprindelige

søjletotaler (måltotaler) for tilgangs- og anvendelsestabellerne. Afstemningen er slut, når de resultater, der fremgår af disse kontroltabeller, findes at være udtryk for det bedst mulige kompromis mellem de oprindelige (inkonsistente) udgangsskøn.

6.1.6 Fra tilgangs- og anvendelsestabeller til symmetriske input-output tabeller

6.1.6.1 Teknologiantagelser

Symmetriske input-output tabeller er analytiske tabeller, der benyttes til input-output analyser. I modsætning til tilgangs- og anvendelsestabeller, som i princippet er observerbare, er de baseret på visse antagelser. Formatet for symmetriske input-output tabeller er enten produkt \times produkt eller erhverv \times erhverv. Produkt gange produkt tabeller viser inputtet af produkter i produktionen af produkter og endelige anvendelser, mens erhverv gange erhverv tabeller viser inputtet af leverancer fra erhverv i produktionen af output fra erhverv og endelige anvendelser. I begge tilfælde kræver konverteringen fra de statistiske tilgangs- og anvendelsesmatricer til de analytiske, symmetriske input-output tabeller visse antagelser. Antagelserne nødvendiggøres af tilstedeværelsen af sekundær produktion. Hvis der var en én-til-én sammenhæng mellem erhverv og produkter, ville de symmetriske input-output tabeller kunne udledes fra tilgangs- og anvendelsestabellerne ved simpel aggregering. De to standardantagelser omkring teknologien er den såkaldte produktteknologiantagelse henholdsvis erhvervsteknologiantagelse. Ved konstruktionen af symmetriske input-output tabeller er det muligt at kombinere disse to modeller til en blandet-teknologi antagelse.

Mens litteraturen om tilgangs- og anvendelsestabeller er sparsom, er der en omfattende litteratur omkring konstruktionen af symmetriske input-output tabeller. Dette skyldes formentlig, at sidstnævnte emne er blevet betragtet som det mest interessante af teoretiske økonomer. Omfanget af litteraturen om de to emner kan ikke tages som udtryk for deres relative betydning. I praksis er det langt mere afgørende for kvaliteten af symmetriske input-output tabeller at få tilgangs- og anvendelsestabellerne korrekt opgjort og at have en rimeligt detaljeret beskrivelse af økonomien, end om det ene eller det andet sæt teknologiantagelser er blevet anvendt til konverteringen fra tilgangs- og anvendelsestabeller til symmetriske input-outputtabeller.

6.1.6.2 Behandlingen af importen

Givet at tilgangstabellen specificerer den andel af hvert produkt, som er importeret, giver anvendelsen af teknologiantagelser ved konverteringen af tilgangs- og anvendelsestabeller automatisk det totale input af import til hver søjle i de symmetriske input-output tabeller. Det er imidlertid ikke nødvendigt at aggregere importen fordelt på produkter til en enkelt række. I produkt \times produkt tabellerne kan Leontief-matricen A , som viser input af produkter i produktionen af output af produkter, opstilles for både indenlandsk produktion og import. Det samme gælder for erhverv \times erhverv tabeller. Sådan detaljeret information om importen er værdifuld til mange analytiske anvendelser af input-output tabeller. Det må følgelig anbefales ikke at komprimere den detaljerede information om importen, der findes i tilgangs- og anvendelsestabellerne, til en enkelt linie i forbindelse med opstillingen af symmetriske input-output tabeller.

6.2 Andre metoder til validering af BNP-opgørelsen

Ud over alle de krydschecks, som afstemningen af udgangsskønnene for BNP opgjort fra alle tre sider indebærer, underkastes såvel den afstemte BNP-værdi som komponenterne på produktions-, indkomst- og anvendelsessiden en række yderligere kontroller og valideringer. De vigtigste heraf er:

- 1) sandsynlighedskontroller af udviklinger i faste priser (reale vækstrater)
- 2) sammenligning af teoretisk og faktisk momsprovenu
- 3) sammenligning af sektorkonti for husholdningssektoren med skattestatistik
- 4) sammenligning af fordringserhvervelsen på de ikke-finansielle sektorkonti med fordringserhvervelsen på de finansielle sektorkonti før slutafstemning
- 5) beskæftigelsessammenligninger

1) giver i en række tilfælde anledning til yderligere afstemningsrettelser. I den afstemningsproces, der er beskrevet i afsnit 6.1, holder de involverede statistikere løbende øje med de implicerede reale vækstrater. Såfremt disse a priori forekommer usandsynlige, giver det anledning til at tage udgangsskønnene for produktion, forbrug i produktionen samt de endelige anvendelseskomponenter op til fornyet overvejelse og eventuelt til afstemningsrettelser. Som følge af dette feedback fra deflateringen til afstemningen i løbende priser er der i et vist omfang tale om en integreret afstemning af opgørelserne i løbende og i faste priser. Dog finder deflateringen af tilgangs- og anvendelsesmatricerne sted i et efterfølgende trin i forhold til afstemningen i løbende priser. I undtagelsestilfælde giver problemer på dette detailniveau, der først opdages i forbindelse med deflateringen, anledning til at genåbne afstemningen af tilgangs- og anvendelsesmatricerne i løbende priser. En af kontrollerne af fastprisudviklingerne er en sandsynlighedskontrol af produktivitetsudviklingen forstået som udviklingen i den reale værditilvækst pr. beskæftiget.

2) er allerede gennemgået i afsnit 3.25.3.

3) består i en sammenligning af bruttoindkomsten i husholdningssektoren med de personlige bruttoindkomster ifølge skattestatistikken efter korrektion for begrebsmæssige forskelle.

4) er gennemgået i afsnit 1.6.3.

5) gennemgås i afsnit 7.3

Det endelige resultat af afstemningen af BNP i 1995 fremgår af tabel 130.

Tabel 130 Udgangsskøn for BNP opgjort fra de tre sider samt afstemt værdi

	Mill. kr.	Procent af BNP
BNP opgjort fra produktionssiden – BNP(P)	1.009.179	99,9
BNP opgjort fra indkomstsiden – BNP(I)	1.009.562	100,0
BNP opgjort fra anvendelsessiden – BNP(A)	1.013.897	100,4
Afstemt BNP	1.009.756	100,0

Det ses, at for året 1995 ligger udgangsskønnene for BNP opgjort fra produktionssiden og indkomstsiden på linie, idet afvigelsen mellem dem er mindre end 0,1 procent. Udgangsskønnet fra anvendelsessiden ligger noget højere end fra de to andre sider, idet der dog stadig er tale om, at alle tre mål ligger inden for et interval på 0,5 % af BNP og således helt inden for det normale. Den endeligt afstemte værdi ligger tættest på udgangsskønnene fra produktionssiden og indkomstsiden, hvilket må siges at være rimeligt i lyset af den større statistiske vægt af to udgangsskøn i forhold til ét. Dette endeligt afstemte niveau afspejler det for året 1995 bedst mulige kompromis mellem de tre initiale udgangsskøn i lyset af den detaljerede information om de enkelte produkters art og mulige anvendelser i økonomien, der er inkorporeret i tilgangs- og anvendelsestabellerne.

Den samlede ændring af de endelige anvendelser i forhold til udgangsskønnene som følge af afstemningen udgør -4,1 mia. kr. Denne total fordeler sig på privat konsum i husholdningerne med -3,8 mia., faste bruttoinvesteringer -1,3 mia. og lagerændringer 1,0 mia. Offentlig konsumudgift, eksport og import er ikke ændret i forhold til udgangsskønnene.

Ovenstående initiale differencer mellem udgangsskønnene fra de tre sider er specifikke for året 1995 og kan ikke tages som udtryk for noget generelt mønster. For andre år kan differencerne have modsat fortegn.